

Učivo o zvukové stránce jazyka a jeho začlenění ve vybraných učebnicích pro 2. stupeň

Markéta Saforková Myšková

KATEDRA ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY S DIDAKTIKOU, PdF OU

Čemu se bude příspěvek věnovat?

- Bude věnován problematice zvukové stránky jazyka.
- Práce s hlasem a dechem ve výuce totiž chybí.

Kurikulární dokumenty

- Učivo o zvukové stránce je začleněno v:
  - Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání, poté konkretizováno v očekávaných výstupech pro 1. i 2. stupeň základního vzdělávání.,
  - ve Školních vzdělávacích programech, které z Rámcových vzdělávacích programů vycházejí.

Očekávané výstupy

- Obor Český jazyk se rozdělén do tří vzájemně propojených složek, a to:
  - Komunikační a slohová výchova,
  - Jazyková výchova,
  - Literární výchova,
- V jejich rámci má docházet k rozvoji výslovnosti, k užívání všech prostředků řeči atp.

Učivo o zvukové stránce jazyka v učebnicích pro 2. stupeň

- Byly vybrány učebnice Českého jazyka z učebnicové řady Fraus.
- Po prostudování obsahu byl vyhodnoceno:
  - Učebnice pro 6. a 9. ročník – obsahuje učivo věnované konkrétně zvukové stránce jazyka,
  - Učebnice pro 7. a 8. samostatné kapitoly ke zvukové stránce jazyka neobsahují vůbec, v učebnici pro 8. ročník je učivo implementováno do jiných částí.

Postřehy po prostudování řady učebnic

- Učebnice nemohou být dostatečnou oporou pro kvalitní rozvoj zvukové stránky jazyka, kultury jazyka v mluvených projevech žáků.
- Učebnicová řada nenabízí dostatek prostředků k dosažení očekávaných výstupů v jednotlivých obdobích základní školní docházky v souvislosti s kurikulem.

Příklad z učebnice

- 6 Naučte se báseň z paměti a předněte s náležitým důrazem. Poslechněte si umělecký přednes:

Láska
Neopakovatelná a natrpklá
přechází z úst k ústům.
Nosí děravý plášť
a režnou suknicí.

Tak jsem ji potkal
jedinkrát,
létem vonící.
Od těch dob mi nedá spát.

Třeba neznalá not,
i když se v rýmech nevyzná,
tehdy vstoupila do mě
a z ničeho nic začala zpívat.

Z knihy *Milostné nokturno* Karla Bouška

Možnosti práce se zvukovou stránkou jazyka ve výuce

- Nácvik mluvní techniky může ve školním prostředí probíhat několika metodami a za pomoci velkého množství cvičení, můžeme použít různá cvičení dechová, hlasová i artikulační, kterých existuje celá řada.

- Děkuji za pozornost!

Použitá literatura

1. Krausová, Z., Pašková, M., Růžička, P., Chýlová, H., & Prošek, M. (2019-). *Český jazyk 8: pro základní školy a víceletá gymnázia* (2. vydání). Fraus.
2. Krausová, Z., Pašková, M., Vaňková, J., Růžička, P., Chýlová, H., & Prošek, M. (2021). *Český jazyk 9: pro základní školy a víceletá gymnázia* (2. vydání). Fraus.
3. Krausová, Z., Teršová, R., Chýlová, H., Prošek, M., & Málková, J. (2019-). *Český jazyk 6: pro základní školy a víceletá gymnázia* (2. vydání). Fraus.
4. Krausová, Z., Teršová, R., Růžička, P., Chýlová, H., & Prošek, M. (2019-). *Český jazyk 7: pro základní školy a víceletá gymnázia* (2. vydání). Fraus.
5. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání [online], 2021. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [cit. 2022-06-31]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladnivzdelavani/ucebni-dokumenty>.
6. Svobodová, J., Höflerová, E., Kuldánová, P., Sekerová, K., & Svobodová, D. (2017). *Principy a cesty školní výuky českého jazyka*. Ostravská univerzita.
7. Válková, L. (2007). *Hlas individuality* (Vyd. 2). Akademie múzických umění.

